

Posudek oponenta na bakalářskou práci Radka Hanzlíka

Věková a pohlavní struktura učitelů základních a středních škol v Česku mezi lety 2006–2016

Katedra demografie a geodemografie, PřF UK

Bakalářská práce Radka Hanzlíka se zabývá pohlavně věkovou strukturou učitelů základních a středních škol v Česku od roku 2006 do roku 2016. Téma je tak zaměřeno na jednu ze základních demografických struktur a s ohledem na proces stárnutí populace v České republice, které ovlivňuje i populaci učitelů, je to nepochybně základní téma demografického výzkumu a téma relevantní a aktuální.

Studované téma je zpracováno se zahrnutím úvodu a závěru v šesti kapitolách na 39 stranách. V úvodu jsou zahrnuty podkapitoly věnované přehledu odborné literatury, cílům práce a struktuře práce. Z mého pohledu je trochu neobvyklé řazení těchto podkapitol, protože než se čtenář dozví, co bude v práci studováno, získá informace o pedagogické a demografické odborné literatuře. Druhá kapitola zeširoka pojednává o historii a významu učitelů, vymezuje pojem učitel, zabývá se strukturou vzdělávání v Česku a věnuje se i problematice stárnutí s ohledem na učitelskou profesi a problematice feminizace a výdělkům ve školství. Ačkoliv podkapitoly poskytují vhled do studovaného tématu a v textu se vyskytují prvky syntézy poznatků z odborné literatury, snad díky komplexnosti tématu se někdy v textu vyskytují zjednodušující tvrzení.

Třetí kapitola se zabývá daty a metodikou práce. S ohledem na to, že v cílech práce je přislíbená prognóza vývoje počtu žáků základních a středních škol a projekce potřebných počtu úvazků učitelů, je překvapivé, že v této části práce o metodice nebo datech prognózy či projekce není nic uvedeno, ačkoliv čtenář z úvodu nabyde dojmu, že jde o stěžejní část práce. V rámci metodiky práce je popsán výpočet ukazatele a indexu feminity, průměrný a mediánový věk učitelů a index stárání, což jsou nepochybně relevantní ukazatele, nicméně s ohledem na použítá data se domnívám, že použité proměnné nejsou zcela přesně popsány, protože v podkapitole o datech je uvedeno, že data se vztahují k úvazkům, a ne k jednotlivým zaměstnancům ve školství. Kapitola čtvrtá se věnuje výsledkům analýzy. Srozumitelně je popsán vývoj feminizace učitelské profese a řídicích pracovníků na základních a středních školách ve studovaném období a vývoj pohlavně věkové struktury učitelů základních a středních škol. Následující pátá kapitola je opět analytická a věnuje se projekci počtu potřebných úvazků učitelů základních a středních škol v souvislosti s předpokládaným počtem žáků a vývoji počtu absolventů pedagogických oborů a CŽV s předpokladem stát se učitelem. Z textu se čtenář dozví, že prognóza počtu žáků není počítána autorem, ale je převzata z interních zdrojů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Převzetí výsledků prognózy není ve výzkumu neobvyklé, nicméně v takovém případě je nutné uvést to, jak prognóza byla počítána, z jakých dat a předpokladů vychází, což v textu bakalářské práce není. Autor se zmiňuje také o tom, že tato prognóza nebyla publikována, ale již není uvedeno, jak prognózu získal, a je tedy otázkou,

zda výsledky mohou být v rámci této kvalifikační práce vůbec zveřejněny. Poslední kapitola je závěr, kde autor shrnuje výsledky.

Ačkoliv má bakalářská práce zdařilou formální úpravu a z formálního hlediska má náležitosti požadované pro kvalifikační práce, v práci se vyskytují formulační, metodické a jazykové nepřesnosti, které kvalitě zpracování daného tématu nepřidávají (např. struktura abstraktu neodpovídá struktuře práce, název práce v angličtině na úvodní straně a v abstraktu se rozcházejí, popsaná prognóza není v seznamu literatury a zdrojů dat, u dat o plodnosti nevychází z primárních dat, která jsou veřejně dostupná).

I přes výše uvedené doporučuji bakalářskou práci Radka Hanzlíka k obhajobě.

V Praze 4. 6. 2018

RNDr. Olga Kurtinová, Ph.D.